लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०८२।१२।०७

चरण : द्वितीय

पत्र : प्रथम

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : **Economics**

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क" ५० अङ्क

१. बजार प्रणालीमा उत्पादनको निर्धारण भनेको के हो? बजार प्रणालीमा उत्पादनको निर्धारणमा प्रभाव पार्ने तत्त्वहरूको व्याख्या गर्नुहोस् । २+३=५

(What is meant by output determination under market system? Explain the factors that influence output determination in a market system.)

२. सीमान्त उत्पादकत्व सिद्धान्तका प्रमुख आलोचनाहरू के के हुन्? संस्थागत कारकहरू र संयुक्त उत्पादनले यस सिद्धान्तलाई कसरी चुनौती दिन्छन्? प्रस्तुत गर्नुहोस् । २+३=५

(What are the main criticisms of marginal productivity theory? How do institutional causes and joint production challenge the marginal productivity theory? Mention.)

३. आन्तरिक प्रतिफल दरको आधारभूत परिभाषा के हो? आयोजनामा लगानी गर्ने सन्दर्भमा यसको मापन कसरी गरिन्छ? उल्लेख गर्नुहोस् । २+३=५

(What is the basic definition of Internal Rate of Return (IRR)? How is it measured in the context of investment in a project? Explain.)

४. एकाधिकारात्मक प्रतिस्पर्धा र अल्पाधिकार बजार प्रणालीबिचको समानता र भिन्नताहरू तुलना गर्नुहोस् । ५+५=१०

(Compare the similarities and differences between monopolistic competition and oligopolistic market structures.)

५. नेपालको सन्दर्भमा बसाइँसराइले सहरी क्षेत्रको गरिबीमा पारेको असर विश्लेषण गर्दै आय असमानता कम गर्दै समग्र मुलुकमा रहेको गरिबी न्यूनीकरण गर्न तीनै तहका सरकारले के-कस्ता नीतिगत तथा संरचनागत सुधार गर्नु आवश्यक ठान्नुहुन्छ? सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ४+६=१०

(Analyzing the impact of migration on urban poverty in the context of Nepal, what policy and structural reforms do you think the three tiers of government should undertake to reduce income inequality and alleviate poverty in the country? Present suggestions.)

६. अमेरिकी सरकारले प्वाईन्ट फोर प्रोग्राम अन्तर्गत सन् १९५१ मा सहायता उपलब्ध गराएसँगै नेपालले वैदेशिक सहायता परिचालन गर्न सुरु गरेको हो । तत्पश्चात् छिमेकी मुलुक भारत र चीनदेखि, जापान, कोरिया, फ्रान्स, बेल्जियम, कुवेत, अमेरिका, बेलायतसम्मका द्विपक्षीय राष्ट्र तथा विश्व बैंक, एसियाली विकास बैंक, एआईआईबि., युरोपेली आर्थिक समुदाय, नर्डिक विकास कोष, ओपेक फण्ड लगायतका बहुपक्षीय दातृसंस्थाबाट अनुदान तथा ऋण परिचालन हुँदै आएको छ । पछिल्ला वर्षहरूमा द्विपक्षीय मुलुकबाट प्राप्त हुने अनुदान सहायताभन्दा बहुपक्षीय ऋण सहायता बढ्दै गएको छ । सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको तथ्यांकअनुसार वि.सं. २०८२ असार मसान्तसम्म तिर्न बाँकी वैदेशिक ऋण करिब रू. १४ खर्ब ५ अर्ब (कुल गार्हस्थ उत्पादनको करिब २३ प्रतिशत) रहेको छ ।

मुलुकले वैदेशिक सहायता परिचालनमा अनेकन् चुनौती झेल्दै आएको छ । द्विपक्षीय अनुदान सहायता परिचालनमा दातृ मुलुकको स्वार्थ हाबी हुने गरेको, सहायतालाई नजानिदो किसिमले

क्रमशः

व्यापारसँग आबद्ध गर्ने गरिएको, अझै कतिपय सहायताका सम्बन्धमा जनमानसमा विश्व राजनीतिक प्रभाव तथा ध्रुवीकरणको आशंका व्यक्त हुने गरेको छ । बहुपक्षीय सहायतामा कठिन तथा अव्यावहारिक नीति शर्त पूरा गर्नुपर्ने र शर्त पूरा नहुँदा सम्झौता अनुरूपको सहायता सोधभर्ना गर्न नसकिएको अवस्था छ ।

सहायताको उपयोग पक्षसमेत सन्तोषजनक छैन । मुलुकको आवश्यकताले भन्दा दातृ निकायको सहायता नीतिभित्र रही सहायता प्राप्त गर्नुपर्ने, परियोजना तयारी देखिनै दातृपक्ष हाबी हुने, कतिपय अवस्थामा लागत अनुमान अस्वभाविक रहने गरेको छ । राजनीतिक अस्थिरता, बन्द, हडताल, नचिताएका बाधा व्यवधानदेखि आयोजना व्यवस्थापनको क्रममा देखिएका जग्गा प्राप्ति, स्थानीय तहमा हुने अवरोध तथा ठेक्का प्रणालीका जटिल समस्याको मार वैदेशिक सहायताबाट सञ्चालित आयोजनाले भोग्ने गरेका छन् । जसका कारण वैदेशिक सहायतामा सञ्चालित आयोजनाको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति न्यून हुने र आयोजनाको समय र लागत बढ्ने गरेको छ ।

संवैधानिक प्रावधान अनुरूप वैदेशिक सहायता परिचालनमा संघीय सरकारको मुख्य भूमिका रहने गरेको छ । आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका नीतिगत प्रतिबद्धताका साथै वैदेशिक सहायता परिचालन सम्बन्धमा छुट्टै नीतिसमेत तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा छ । नीतिगत समन्वयका लागि राष्ट्रिय योजना आयोग तथा अर्थ मन्त्रालयमा छुट्टै महाशाखा राखिनुका अलावा ऋण व्यवस्थापनका लागि छुट्टै कार्यालयसमेत खडा गरिएको छ ।

माथि उल्लिखित पृष्ठभूमिलाई मध्यनजर गर्दै देहायका प्रश्नमा आधारित भई विश्लेषणात्मक प्रस्तुति दिनुहोस् । ५+५+५=१५

क) नेपालमा विदेशी सहायता परिचालनमा विद्यमान नीति, संरचना र पद्धति रहँदा रहँदै सहायता परिचालनको स्थिति सन्तोषजनक नहुनुका कारण पहिचान गर्दै यसको प्रभावसमेत विश्लेषण गर्नुहोस् ।

ख) सहायता परिचालनमा थप प्रभावकारिता ल्याउन अपनाउनुपर्ने सुधारका विषय पहिचान गर्नुहोस् ।

ग) समयसारिणी सहितको सुझाव कार्यान्वयन खाका प्रस्तुत गर्नुहोस् ।

(Nepal has begun mobilizing foreign assistance following the provision of aid under the United States' Point Four Program in 1951. Since then, Nepal has been receiving grants and loans from bilateral countries ranging from neighboring nations such as India and China to Japan, Korea, France, Belgium, Kuwait, the United States and the United Kingdom, as well as from multinational donor agencies including the World Bank, the Asian Development Bank, A.I.I.B., the European Economic Community, the Nordic Development Fund and the OPEC Fund. In recent years, multilateral loan assistance has been increasing compared to grants received from bilateral partners. According to data from the Public Debt Management Office, as of the end of Ashad 2082 BS, Nepal's outstanding foreign debt has amounted to approximately NPR 1,405 billion, which represents around 23 percent of the country's Gross Domestic Product (GDP).

The country has faced various challenges in mobilizing foreign assistance. In bilateral grant assistance; donor interest often dominate, assistance is sometimes indirectly tied to trade and for certain aid programs, public opinion expresses concerns about global political influence and polarization. Multilateral assistance requires compliance with strict and often impractical policy conditions and failure to meet these conditions can result in the inability to claim agreed-upon assistance.

The utilization aspect of aid has also been unsatisfactory. Assistance is often constrained within donor priorities rather than aligned with national needs, donor's excessive

क्रमशः

influence from project preparation onward and in some cases, cost estimates are unrealistic. Political instability, strikes, unanticipated obstacles, issues in land acquisition, local-level hindrances and the complexities of contract management have also affected projects implemented with foreign assistance. These factors have led to reduce physical and financial progress of foreign aid projects, increasing both project duration and costs.

In accordance with constitutional provisions, the federal government holds the primary role in mobilizing foreign assistance. Alongside policy commitments specified in periodic plans, a separate policy regarding foreign assistance mobilization has been formulated and is being implemented. Besides the National Planning Commission and a dedicated office for debt management, a separate division has been established within the Ministry of Finance for policy coordination.

Based on the above background, provide an analytical presentation addressing the following questions.

a) Identifying the reasons why the mobilization of foreign assistance in Nepal remains unsatisfactory despite having an existing policy framework and procedural mechanism, analyze its impacts.

b) Identify areas of reform that should be adopted to improve the effectiveness of aid mobilization.

c) Present an implementation framework with a timeline for the proposed recommendations.)

खण्ड "ख" ५० अङ्क

७. बचत कार्यको व्याख्या गर्नुहोस् र यसको निर्धारकहरू उल्लेख गर्नुहोस् । २+३=५
(Explain the saving function and mention its determinants.)

८. उपभोग विश्लेषणमा निरपेक्ष आय परिकल्पनाको सचित्र व्याख्या गर्नुहोस् । ५
(Diagrammatically explain the theory of Absolute Income Hypothesis in consumption analysis.)

९. Fisher Index को मुख्य विशेषता के के हुन्? यो सूचकांक परम्परागत Laspeyres Index (L) र Paasche Index (P) भन्दा कति हदसम्म फरक छ? तुलना गर्नुहोस् । २+३=५
(What are the key features of the Fisher Index? To what extent does it differ from the traditional Laspeyres Index (L) and Paasche Index (P)? Compare.)

१०. नेपाली मुद्राको भारतीय मुद्रासँगको विनिमय दर स्थिर राखिनुको कारण र यसले नेपालको अर्थतन्त्रमा पारेको प्रभावका बारेमा विवेचना गर्नुहोस् । २+३=५
(Discuss the reasons behind pegging the Nepali currency to Indian Currency and its impact on the Nepali economy.)

११. विश्व व्यापार संगठनमा आबद्धतापछि नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारमा के-कस्ता अवसर तथा चुनौतीहरू सिर्जना भएका छन्? विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
(What opportunities and challenges have been created in international trade of Nepal after becoming a member of the World Trade Organization? Analyze.)

१२. व्यापारमा हुने आपसी मिलेमतो र साँठगाँठ नेपालको अर्थतन्त्रको लागि गम्भीर आर्थिक समस्या बनेको छ । यसलाई नियन्त्रण गर्न वित्तीय तथा मौद्रिक नीतिको भूमिका उल्लेख गर्नुहोस् । ५
(Cartels and syndicates in trade have become serious economic problem in the Nepali economy. Mention the role of fiscal and monetary policy in controlling them.)

१३. आर्थिक उछालको अवस्थामा मुद्रास्फीति रोक्न ल्याइने संकुचनकारी नीतिको विश्लेषण गर्नुहोस् । १०
(Analyze the contractionary policy to control inflation during an economic boom.)

१४. फिलिप्स रेखाचित्रको उपयोग गरी सम्भावित मुद्रास्फीति र बेरोजगारीबिच हुने लेनादेनाको चर्चा गर्नुहोस् । १०
(Using Phillips Curve diagram, discuss the possible inflation and unemployment tradeoff.)

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०८२।१२।०८

चरण : द्वितीय

पत्र : द्वितीय

समय : ३ घण्टा | पूर्णाङ्क : १००

विषय : Management

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क"

५० अङ्क

१. रणनीतिक योजनालाई परिभाषित गर्नुहोस् । नेपाल राष्ट्र बैंकको सन्दर्भमा यसको महत्त्व स्पष्ट पार्नुहोस् । २+३=५

(Define strategic planning. Explain its importance in the context of Nepal Rastra Bank.)

२. नैतिक नेतृत्वको अवधारणा उल्लेख गर्नुहोस् । नैतिक नेतृत्वका गुणहरू संक्षिप्तमा व्याख्या गर्नुहोस् । २+३=५

(Mention the concept of an ethical leadership. Briefly explain the traits of ethical leadership.)

३. परिवर्तन व्यवस्थापन किन चुनौतीपूर्ण मानिन्छ? संक्षिप्तमा व्याख्या गर्नुहोस् । ५

(Why is change management considered challenging? Explain briefly.)

४. नेपालका सार्वजनिक संस्थानहरूमा कार्य-विश्लेषणको अभ्यास कस्तो पाउनुभएको छ? चित्रण गर्नुहोस् । ५

(What is your observation about "Job Analysis" in Nepali public enterprises? Present.)

५. कार्यजीवन गुणस्तरको अर्थ स्पष्ट गर्दै कार्यजीवन गुणस्तरका प्रमुख आयामहरूको छोटो व्याख्या गर्नुहोस् । २+३=५

(Clarifying the meaning of quality of work-life, briefly explain the key dimensions of quality of work-life.)

६. वृत्ति विकास भनेको के हो? व्यक्तिगत वृत्ति विकासले कसरी कर्मचारी र रोजगारदाता संगठन दुबैलाई सकारात्मक प्रभाव पार्दछ? चर्चा गर्नुहोस् । २+३=५

(What is career development? Discuss how individual career development positively impacts both the staff and the employer organization.)

७. नेपाल राष्ट्र बैंकको व्यवस्थापकले अपनाउनुपर्ने व्यवस्थापकीय निर्णय निर्माण प्रक्रिया स्पष्ट गर्नुहोस् । समस्याको प्रकृतिले निर्णयकर्ताले अपनाउने निर्णय निर्माण पद्धतिलाई कसरी प्रभाव पार्दछ? छलफल गर्नुहोस् । ५+५=१०

(Explain the managerial decision making process to be adopted by management of Nepal Rastra Bank. How does the nature of a problem influence the decision making approach adopted by decision maker? Discuss.)

८. बढ्दो सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै बैंक तथा वित्तीय क्षेत्रमा काम गर्ने मानव संसाधनको क्षमतामा पनि चुनौतीहरू थपिँदै गएको छ । धेरैजसो सेवा प्रविधि र कृत्रिम बौद्धिकतामा आधारित हुने अवस्थामा आगामी दिनमा केन्द्रीय बैंकको लागि आउन सक्ने परिस्थितिको आँकलन गर्दै नयाँ परिवेशलाई सामना गर्न कस्तो रणनीति लिनुपर्ला? सुझाव दिनुहोस् । १०

(With the increasing use of Information Technology, the ability of human resources working in banks and the financial sector is also becoming increasingly challenged. With most services based on technology and Artificial Intelligence, what strategy should the central bank adopt to deal with the new environment, assuming the likely situation for the coming days? Suggest.)

खण्ड "ख" ५० अङ्क

९. मोडेलिङ कन्जुमर डिमाण्ड भनेको के हो? कन्जुमर डिमाण्ड मोडेल गर्ने प्रचलित तरिकाहरू के के हुन्? उल्लेख गर्नुहोस् । १+४=५

(What is Modeling Consumer Demand? Mention the most common techniques to model consumer demand.)

१०. परिवर्तनशील लागत र स्थिर लागतको संरचनालाई बदलेर कसरी कम्पनीहरूले नाफालाई प्रभावित पार्न सक्छन्? उदाहरणसहित व्याख्या गर्नुहोस् । ५

(How can companies influence profits by changing the composition of variable costs and fixed costs? Explain with the help of example.)

११. सामूहिकतावादी आर्थिक सिद्धान्तले राज्य निर्देशित अर्थतन्त्रमा स्रोत वितरणलाई के-कसरी प्रभाव पार्छ? उदाहरणसहित उल्लेख गर्नुहोस् । ५

(In a state-led economy, how does collectivist economic principle affect resource allocation? Mention with examples.)

१२. सार्वजनिक संस्थान र निजी उद्यमहरूमा लागत केन्द्र, नाफा केन्द्र र मूल्य हस्तान्तरणको सान्दर्भिकता स्पष्ट पार्नुहोस् । सरकारी स्वामित्वका संस्थाहरूमा मूल्य हस्तान्तरण लागु गर्दा देखिने प्रमुख समस्याहरू के के हुन्? स्पष्ट गर्नुहोस् । ६+४=१०

(Explain the relevance of cost centers, profit centers and transfer pricing in public organizations and private enterprises. What challenges arise while applying transfer pricing in government-owned institutions? Clarify.)

१३. पूँजीको सीमान्त लागत र भारित औषत लागतबिचको अन्तर प्रष्ट पार्नुहोस् । वित्तीय संस्थाको विवरण विश्लेषण गर्ने क्रममा कुन कुन अनुपात विश्लेषणलाई प्रयोगमा ल्याउनु के-कति कारणले उचित देख्नुहुन्छ? खुलाउनुहोस् । ३+७=१०

(Explain the difference between marginal cost of capital and weighted average cost of capital. What are the major ratios that are used while analyzing the financial statement of financial institution? Explain with reasons.)

१४. वि.सं. २०४८ साल यता नेपालमा पटक पटक वित्तीय क्षेत्र सुधार कार्यक्रम लागु भएको छ । यसका धेरै राम्रा परिणामहरू देखिएका छन् । तर आधारभूत रूपमा बैंकिङ क्षेत्रमा रहेको जोखिम कम भएको देखिँदैन । पछिल्ला दिनहरूमा बैंकिङ प्रणालीमा निष्क्रिय सम्पत्तिको आकार बढेको र मुनाफाको दर घटेको सूचनाहरू आइरहेका छन् ।

यस सन्दर्भमा विगतका वित्तीय क्षेत्र सुधार कार्यक्रमका उपलब्धिहरूको समीक्षा गर्दै हाल विकसित परिस्थितिमा सुधार ल्याउन र भविष्यमा वित्तीय क्षेत्रमा आउन सक्ने जोखिम कम गर्न लागु गर्नुपर्ने वित्तीय क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको खाका प्रस्तुत गर्नुहोस् । ६+९=१५

(Financial sector reform program has been implemented in different phases since 2048 BS. This has given good results too. However, fundamental risk in banking sector is persistent. Lately, there are reports that non-performing assets are rising and profitability of banking sector is decreasing.

In this context, examine the achievements of previous financial sector reform programs and present a framework of financial sector reform program needed to improve the situation currently developed and to mitigate the potential risks arising in financial sector in future.)

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०८२।१२।०९

चरण : द्वितीय

पत्र : तृतीय

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : **Research Methodology, Information and Communication Technology, Banking Laws and Regulations**

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क"

५० अङ्क

१. आधारभूत र व्यावहारिक अनुसन्धानबिचको भिन्नता केही उपयुक्त उदाहरणहरू सहित व्याख्या गर्नुहोस् । मात्रात्मक र गुणात्मक अनुसन्धानको तुलना गर्नुहोस् । व्यवस्थापनसम्बन्धी निर्णय लिँदा अनुसन्धानको भूमिका छलफल गर्नुहोस् । ३+३+४=१०

(Explain the difference between basic and applied research with some suitable examples. Compare quantitative and qualitative research. Discuss the role of research while performing management decision making.)

२. साहित्य समीक्षाका विभिन्न चरणहरूको व्याख्या गर्नुहोस् । अनुसन्धान परियोजना सञ्चालन गर्दा समस्या कथन, अनुसन्धान उद्देश्यहरू, अनुसन्धान परिकल्पनाबिचको सम्बन्धको बारेमा छलफल गर्नुहोस् । वर्णनात्मक, अन्वेषणात्मक र विश्लेषणात्मक अनुसन्धान डिजाइनलाई तिनीहरूको सापेक्षिक गुण र दोषहरू सहित प्रकाश पार्नुहोस् । ३+३+४=१०

(Explain different phases of literature review. Discuss the linkage among problem statement, research objectives, research hypothesis while performing a research project. Highlight descriptive, exploratory and analytical research design with their relative merits and demerits.)

३. प्राथमिक र द्वितीय तथ्यांकको वर्गीकरण उदाहरणसहित स्पष्ट गर्नुहोस् । अनुसन्धानमा प्रयोग हुने प्रश्नावलीको सामग्री, संरचना तथा सञ्चालन प्रक्रिया संक्षेपमा वर्णन गर्नुहोस् । ३+७=१०

(Explain the classification of primary and secondary data with examples. Briefly describe the content, structure and administration process of a questionnaire used in research.)

४. तथ्यांक विश्लेषणमा Parametric र Non-parametric Test बिचको फरक छुट्याउनुहोस् । "यो विश्वास छ कि धेरैजसो अनुसन्धान Papers, लेख र अनुसन्धान रिपोर्टहरूमा थोरै मात्रामा Inferential analysis techniques को उपयोग गरिएको हुन्छ ।" यस भनाइमाथि आफ्नो धारणा राख्नुहोस् । ४+६=१०

(Differentiate between Parametric and Non-parametric Test in data analysis. "It is believed that limited inferential analysis techniques are used in many research papers, articles and research reports." State your views on this statement.)

५. अनुसन्धान प्रतिवेदनका सामान्य स्वरूपको वर्णन गर्नुहोस् । असल अनुसन्धान प्रतिवेदनका विशेषताहरू के के हुन्? व्याख्या गर्नुहोस् । ६+४=१०

(Describe the general format of research report. What are the characteristics of a good research report? Explain.)

खण्ड "ख" २५ अङ्क

६. संस्थाहरूका लागि कम्प्युटरलाई उपयोगी बनाउने यसका मुख्य विशेषताहरू व्याख्या गर्नुहोस् । कम्प्युटरको लागि अपरेटिङ सिस्टम किन आवश्यक छ? छलफल गर्नुहोस् । ३+२=५
(Explain the key features of computers that make them valuable to organizations. Why an operating system is essential for a computer? Discuss.)

७. डाटावेस व्यवस्थापन प्रणालीको प्रयोगको बारेमा छलफल गर्नुहोस् । सूचना र सञ्चार प्रविधि प्रयोग गरेर जानकारीलाई कसरी कार्ययोग्य अन्तर्दृष्टिमा रूपान्तरण गरिन्छ? लेख्नुहोस् । ३+२=५
(Discuss the application of database management system. How is the information converted to actionable insights using information and communication technology? Write.)

८. वेब डिजाइनिङ भनेको के हो? वेबसाईट निर्माणमा HTML को भूमिका वर्णन गर्नुहोस् । १+४=५
(What is web designing? Explain the role of HTML in creating a website.)

९. विद्युतीय कारोबार ऐन, २०६३ मा परिभाषित साइबर अपराधका प्रकारहरू सूचीबद्ध गर्नुहोस् । नेपालमा साइबर कानून लागु गर्दा देखिएका चुनौतीहरू व्याख्या गर्नुहोस् । २+३=५
(List the types of cyber offences defined under Electronic Transactions Act, 2063. Explain the challenges of implementing cyber law in Nepal.)

१०. विद्युतीय शासन भनेको के हो? नेपालमा विद्युतीय शासनको कार्यान्वयनका चुनौतीहरू के के छन्? व्याख्या गर्नुहोस् । १+४=५
(What is e-governance? What are the various challenges of e-governance implementation in Nepal? Explain.)

खण्ड "ग" २५ अङ्क

११. नेपाल सरकार र नेपाल राष्ट्र बैंकबिचको सम्बन्धका विषयमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ मा के-कस्तो व्यवस्था छ? वर्णन गर्नुहोस् । ५
(What are the main provisions mentioned in the Nepal Rastra Bank Act, 2058 with regard to the relationship between Government of Nepal and Nepal Rastra Bank? Describe.)

१२. सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएको वित्तीय जानकारी ईकाइको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रकाश पार्नुहोस् । ५
(Highlight the functions, duties and powers of Financial Information Unit (FIU) as mentioned in the Asset (Money) Laundering Prevention Act, 2064.)

१३. नेपाल राष्ट्र बैंकले भुक्तानी प्रणाली सञ्चालन गर्ने वा भुक्तानी सेवा प्रदान गर्ने अनुमतिपत्रको लागि निवेदन दिने कम्पनीलाई के-कस्तो अवस्थामा त्यस्तो काम गर्ने अनुमतिपत्र दिन इन्कार गर्न सक्छ? खुलाउनुहोस् । ५
(On what conditions can Nepal Rastra Bank refuse to issue a permission letter to a company filing an application seeking permission for operating payment system or providing payment services? Clarify.)

१४. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकले बैंक तथा वित्तीय संस्थामाथि कारबाही गर्दा अवलम्बन गर्नुपर्ने कार्यविधिमाथि प्रकाश पार्नुहोस् । १०
(Highlight the procedure to be followed by the Nepal Rastra Bank in the course of taking action to the bank and financial institutions as prescribed in the Bank and Financial Institution Act, 2073.)

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक (लेखा/लेखापरीक्षण) पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०८२।१२।१५

पत्र : प्रथम

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : Accounting and Auditing

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क"

६० अङ्क

१. व्यवसाय गाभिने घटनामा प्रयोग गरिने प्राप्ति विधिको व्याख्या गर्नुहोस् । नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमानले यो विधिलाई मात्र मान्यता दिनुको कारण उल्लेख गर्नुहोस् । ३+२=५
(Explain the acquisition method used in business combinations. Mention the reasons behind recognizing this method only by Nepal Financial Reporting Standards.)

२. नगद-प्रवाह हेजमा हुने नाफा वा नोक्सानीको लेखांकन गर्ने तरिका चर्चा गर्नुहोस् । ५
(Discuss the accounting treatment of the gain and loss in cash flow hedge.)

३. दायित्वको यथार्थ मूल्यको प्रारम्भमा गरिने पहिचान र मापन सिद्धान्तहरू छलफल गर्नुहोस् । ५
(Discuss the initial recognition and measurement principles for fair value of liability.)

४. नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान ५ अनुसार कुनै सम्पत्ति held for sale को रूपमा वर्गीकृत गर्ने मापदण्डहरू वर्णन गर्नुहोस् । ५
(Describe the recognition criteria for an asset to be classified as held for sale under NFRS 5.)

५. नेपाल लेखामान २० बमोजिम सरकारी अनुदानका रूपमा प्राप्त विशिष्ट स्थिर सम्पत्तिलाई कसरी लेखांकन गरिन्छ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
(How is the specific fixed assets received as a government grant treated in the books of accounts as per NAS 20? Mention.)

६. वित्तीय औजारहरूसँग सम्बन्धित के-कस्ता जोखिमहरूको वित्तीय प्रतिवेदनमा खुलासा गर्नुपर्दछ? सविस्तार व्याख्या गर्नुहोस् । १०
(What are the disclosure requirements of risks arising from financial instruments in the financial reports? Explain in detail.)

७. नेपाल लेखामान २८ एसोसिएट र जोइन्ट भेन्चरमा लगानी अनुसार कुन कुन परिस्थितिहरूमा कुनै निकायहरूलाई 'एसोसिएट' मानिन्छ? विभिन्न परिस्थितिहरूमा एसोसिएटमा गरिएको लगानीलाई प्रतिवेदनको मितिमा कसरी मापन गर्नुपर्छ? व्याख्या गर्नुहोस् । ५+५=१०
(Explain different circumstances in which an entity is considered as 'Associate' as per NAS 28: Investment in Associates and Joint Ventures. How should investment in associates be measured at reporting date in different reporting scenarios? Explain.)

८. वित्तीय कारोबारको पहिचान र मापनका बारेमा निको अस्पताल प्रा.लि. को स्वीकृत लेखा नीति छैन । अस्पताल सञ्चालन भएको दुई वर्ष नाघेको छ । आ.व. २०८०/८१ सम्म दर्तावाल लेखापरीक्षकले लेखापरीक्षण गरेका रहेछन् र कुनै कैफियत देखाइएको रहेनछ । आ.व. २०८१/८२ को लेखापरीक्षण गर्दा चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट फर्मका लेखापरीक्षकले आपत्ति जनाएका निम्न बुँदा टिपेका छन्:

- आ.व. २०८१/८२ को अन्त्यमा २६ जना अन्तरंग बिरामीको उपचार जारी रहेछ । लेखापालले ती बिरामीको उपचारमा भएको सबै खर्च खातामा खर्चको रूपमा लेखांकन गरेको तर बिरामीबाट

क्रमशः

प्राप्त रकम भने अन्तिम बिल तयार नभएको कारण जनाई पेश्की प्राप्तको रूपमा लेखांकन गरेका छन् ।

- वर्षभर खरिद गरेको खर्च भएर जाने जिन्सी र चिकित्सकीय उपकरणका स्पेयर पार्टस्‌लाई खर्चका रूपमा लेखांकन गरेका छन् ।
- भएका सबै पाँचवटा अल्ट्रासाउण्ड इमेजिङ मेसिन प्रतिस्थापन गरिएको रहेछ । तर अस्पतालले रकम भुक्तानी गर्न नसकेका कारण लेखापालले खातामा केही पनि लेखांकन गरेका रहेनछन् ।
- अस्पतालले आयोजना गरेका घुम्ती शिविरमा गएका ५ जना नर्सको असार महिनाको तलब भुक्तानी भएको रहेनछ ।

प्रस्तुत समस्याको प्रकृति विश्लेषण गर्नुहोस् । यसमा कुन लेखामानको पालना हुन नसकेको हो? चर्चा गर्नुहोस् । लेखापरीक्षकको हैसियतमा तपाईँले कम्पनी व्यवस्थापनलाई के सल्लाह दिनुहुन्छ? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ४+५+६=१५

(Niko Hospital Pvt. Ltd. does not have an official accounting policy for the recognition and measurement of financial transactions. The hospital has completed two years of operation. Until FY 2080/81, books of accounts were audited by a registered auditor and no objections were raised. However, while auditing the accounts of FY 2081/82, the auditor of a Chartered Accountant firm took note of the following as objectionable issues:

- At the end of FY 2081/82, treatment of 26 admitted patients continued. The accountant booked all costs incurred for the treatment of those patients as expense, while amount received from them was recorded as advance received pending issuance of final invoice.
- All consumables and spare parts of medical equipment purchased during the year were recorded as an expense.
- All five ultrasound imaging machines were replaced. However, due to the inability of the hospital to make payment, the accountant has not recorded anything in the books of accounts.
- It was revealed during the course of audit that the salary of five nurses for the month of Asar remained unpaid because they were away at a mobile camp organized by the hospital.

Analyze the nature of the problem. Discuss which of the accounting standards are violated in this case. As an auditor, what would you suggest to the company management? Present.)

खण्ड "ख" ४० अङ्क

९. नेपाल लेखापरीक्षणमान २४० अनुसार लेखापरीक्षण योजना बनाउने क्रममा धोखाधडी सम्बन्धमा लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी वर्णन गर्नुहोस् । ५

(With reference to Nepal Standards on Auditing (NSA) 240, explain auditor's responsibility in relation to fraud during the planning of audit engagement.)

१०. लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्दा लेखापरीक्षकको स्वतन्त्रतामा बाधा पुऱ्याउने चुनौतीहरू व्याख्या गर्नुहोस् । ५

(Explain the threats that may hinder auditor's independence while issuing audit report.)

११. प्रत्येक लेखापरीक्षण तहको गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि स्थलगत भ्रमणका दौरानमा समापन बैठक गर्नुको आधारभूत उद्देश्य के हो? खुलाउनुहोस् । ५
(What is the basic purpose of closing/exit meeting during the on-site visit for individual audit level quality assurance? Clarify.)

१२. लेखापरीक्षणको क्रममा तपाईँले कर्मचारी लाभ विदेशी एक्चुअरी कम्पनीबाट प्राप्त एक्चुअरी मूल्यांकन प्रतिवेदनको आधारमा रेकर्ड गरेको पाउनु भयो । लेखापरीक्षण टोली प्रमुखले तपाईँलाई विशेषज्ञद्वारा गरिएको कार्यको पर्याप्तता मूल्यांकन गर्न भन्नु भएको छ । एक्चुअरी प्रतिवेदनको मूल्यांकन गर्न तपाईँले समेट्ने मुख्य क्षेत्रहरू संक्षेपमा वर्णन गर्नुहोस् । ५
(During the audit, you have noted that employee's benefits have been recorded using actuary valuation report received from foreign actuary firm. Audit team leader has asked you to evaluate the adequacy of the work performed by the expert. Elucidate the key areas that you would cover to evaluate the actuary valuation.)

१३. कुनै संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका कमजोरीहरू सञ्चार गर्ने सम्बन्धमा लेखापरीक्षकको जिम्मेवारीहरू नेपाल लेखापरीक्षणमान २६५ - Communicating Deficiencies in Internal Control to Those Charged with Governance and Management ले गरेको व्यवस्थाअनुसार वर्णन गर्नुहोस् । १०
(Explain the auditor's responsibilities in relation to communication of deficiencies in internal control of the auditee with reference to 'NSA-265 - Communicating Deficiencies in Internal Control to Those Charged with Governance and Management'.)

१४. लेखापरीक्षण प्रमाणको विश्वसनीयता यसको स्रोत र प्रकृतिबाट प्रभावित हुन्छ । यस भनाइलाई व्याख्या गर्नुहोस् । १०
(Reliability of audit evidence is influenced by its source and nature. Explain this statement.)

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक (लेखा/लेखापरीक्षण) पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०८२।१२।१६

पत्र : द्वितीय

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : **Financial Laws**

प्रत्येक **खण्ड**को उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क" ४० अङ्क

१. कर्जाको 'पुनर्तालिकीकरण' र 'पुनर्संरचना' लाई परिभाषित गर्दै बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई कर्जा पुनर्संरचना र पुनर्तालिकीकरणका लागि गरिएका नियामकीय व्यवस्थाहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
(Defining the 'Rescheduling' and 'Restructuring' of the loan, explain the regulatory provisions for restructuring and rescheduling of loans of banks and financial institutions.)

२. नेपाल राष्ट्र बैंकले के-कस्ता अवस्थामा विदेशी बैंक तथा वित्तीय संस्थाको शाखा कार्यालय नेपालमा खोल्नका लागि पूर्व स्वीकृति दिन इन्कार गर्न सक्नेछ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
(Explain under what circumstances the Nepal Rastra Bank may refuse to give prior approval to a foreign bank and financial institution to open branch office in Nepal.)

३. ऋण असुली न्यायाधीकरणको अधिकार क्षेत्रहरू वर्णन गर्नुहोस् । ५
(Describe the jurisdiction of the Debt Recovery Tribunal.)

४. नेपालका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको एकीकरण र प्राप्तिसम्बन्धी कानूनी व्यवस्था र तिनीहरूको प्रभावकारिताको विवेचना गर्नुहोस् । ३+२=५
(Illustrate the existing legal provisions and their effectiveness on matters relating to merger and acquisition of banks and financial institutions in Nepal.)

५. नेपाल राष्ट्र बैंक स्थापनाका उद्देश्यहरू के के हुन्? नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ अनुसार यसका काम, कर्तव्य र अधिकारहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ४+६=१०
(What are the objectives of establishment of Nepal Rastra Bank? Describe its functions, duties and rights according to Nepal Rastra Bank Act, 2058.)

६. नेपालको मौजुदा कानूनबमोजिम बैंक तथा वित्तीय संस्थाको वर्गीकरणसम्बन्धी व्यवस्थाको समीक्षा गर्दै यसमा के-कस्ता सुधारको आवश्यकता देख्नुहुन्छ? कारणसहित विश्लेषण गर्नुहोस् । ५+५=१०
(Review the existing legal provisions of Nepal relating to the classification of Banks and Financial Institutions. What type of improvement would you suggest in this domain? Analyze with reasons.)

खण्ड "ख" ३० अङ्क

७. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्थालाई प्रदान गरिने अनुमति नीति, २०७९ अनुसार अनुमति प्राप्त संस्थाले के के कार्य गर्न सक्छन्? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
(What are the functions of payment service provider institutions according to Licensing Policy for Institutions that Perform Payment Related Work, 2079? Present.)

क्रमशः

८. "ख" वर्गका वित्तीय संस्था (विकास बैंक) लाई प्रतितपत्र कारोबार गर्न स्वीकृति दिने सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको विदेशी विनिमय कारोबारसम्बन्धी एकीकृत परिपत्रमा के-कस्तो व्यवस्था गरिएको छ? खुलाउनुहोस् । ५
(What provisions are made by Unified Circulars relating to foreign exchange transaction issued by Nepal Rastra Bank regarding granting permissions for the transaction of letter of credit to "B" class financial institution (Development Bank)? Clarify.)

९. राष्ट्रिय भुक्तानी बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकारको विवेचना गर्नुहोस् । ५
(Analyze the works, duties and rights of the National Payment Board.)

१०. योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणाली भनेको के हो? नेपाल राष्ट्र बैंक कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६८ मा यस सम्बन्धी रहेको व्यवस्था चर्चा गर्नुहोस् । ५
(What is a contribution-based pension system? Describe the provisions related to this in the Nepal Rastra Bank Employee Service Regulations, 2068?)

११. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू उपर नेपाल राष्ट्र बैंकले के-कसरी नियमन गर्छ? त्यस्तो नियमन प्रभावकारी नभएको भन्ने गुनासो सम्बोधन गर्न गर्नुपर्ने सुधारहरू सुझावको रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ४+६=१०
(How does the Nepal Rastra Bank regulate banks and financial institutions? Provide suggestions for reforms to address complaints that such regulation is ineffective.)

खण्ड "ग" ३० अङ्क

१२. सुरक्षित कारोबार ऐन, २०६३ को उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्दै सो ऐनले कसूर मानेका कार्यहरू छोटकरीमा चर्चा गर्नुहोस् । ३+२=५
(Highlight the objectives of the Secured Transaction Act, 2063 and discuss the acts criminalized by the Act in brief.)

१३. सम्पत्ति शुद्धीकरणका क्रियाकलापमा कमी ल्याउन नेपाल राष्ट्र बैंकले के-कसरी प्रभावकारी भूमिका खेल्न सक्ला? लेख्नुहोस् । ५
(How can Nepal Rastra Bank play an effective role in curbing money laundering activities? Write.)

१४. लेखापरीक्षण भनेको के हो? लेखापरीक्षकले के-कस्ता सिद्धान्तमा रही लेखापरीक्षण गर्नुपर्छ? खुलाउनुहोस् । २+३=५
(What is an audit? What principles should an auditor follow when conducting an audit? Clarify.)

१५. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ का प्रमुख विशेषताहरू के के हुन्? वर्णन गर्नुहोस् । ५
(What are the key features of the Public Procurement Act, 2063? Describe.)

१६. विदेशी लगानी भनेको के हो? नेपालको सन्दर्भमा विदेशी लगानी तथा सोबाट आर्जित रकम कस्तो अवस्थामा फिर्ता लैजान पाउने व्यवस्था छ? साथै, सटही स्वीकृति दिनेसम्बन्धी व्यवस्था स्पष्ट पार्नुहोस् । २+४+४=१०
(What is foreign investment? In the context of Nepal, describe the arrangements for repatriating foreign investment and the conditions under which the profit from it can be repatriated. Illustrate the provisions for granting exchange approval.)

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक (लेखा/लेखापरीक्षण) पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०८२।१२।१७

पत्र : तृतीय

समय : ३ घण्टा पूर्णाङ्क : १००

विषय : **Banking and Financial Management**

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क" ६० अङ्क

१. संस्थागत सुशासनको अवधारणा स्पष्ट पार्नुहोस् । नेपालको वित्तीय क्षेत्रमा यसलाई कसरी सुनिश्चित गरिएको छ? चित्रण गर्नुहोस् । २+३=५

(Clarify the concept of corporate governance. How has this been ensured in the Nepali financial sector? Present.)

२. तरलतासम्बन्धी जोखिमको अवधारणा स्पष्ट गर्दै नेपालको बैंक तथा वित्तीय बजारमा पर्ने यसको प्रभाव व्याख्या गर्नुहोस् । २+३=५

(Clarify the concept of liquidity risk and explain its impact in Nepali banks and financial market.)

३. बैंकहरूको पूँजी पर्याप्तताको सुनिश्चितता गर्ने उद्देश्यले तयार गरिएको अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड बासेल ३ बासेल २ भन्दा कसरी परिष्कृत रहेको छ? तुलना गर्नुहोस् । ५

(How is Basel 3, the international standard to ensure capital adequacy of commercial bank, refined over Basel 2? Compare.)

४. पूँजी बजारको सन्दर्भमा प्रयोग हुने 'आन्तरिक अनौपचारिक लेनदेन' भनेको के हो? यस्तो आन्तरिक लेनदेनलाई नियन्त्रण गर्न विद्यमान 'ब्रोकर-डिलर' सम्बन्धी नियमन/व्यवस्था कतिको प्रभावकारी छ? प्रष्ट पार्नुहोस् । २+३=५

(What is 'insider dealing' in the context of capital market? How is present 'broker-dealing' regulation effective in Nepal in controlling the 'insider dealing'? Clarify.)

५. मुलुकको वर्तमान आर्थिक परिदृश्यलाई झल्काउने बृहत् अर्थतन्त्रको सूचकांकहरूको व्याख्या गर्नुहोस् । ५

(Explain the indicators of macro economy that reflect the country's current economic outlook.)

६. वाणिज्य बैंकहरूले Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) विवरणमार्फत आफ्नो पूँजी पर्याप्तताको मूल्यांकन गर्दै न्यूनतम पूँजी कायम राख्ने योजनासमेत तयार गर्नुपर्दछ । उक्त सन्दर्भमा बैंकले आन्तरिक पूँजी पर्याप्ततालाई मूल्यांकन गर्दा के के तत्त्वहरूलाई ध्यानमा राख्नुपर्छ? व्याख्या गर्नुहोस् । ५

(Commercial banks are required to assess their capital adequacy and develop plan to maintain the minimum requirement through Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) documents. What are the major factors to be taken into account by the banks while assessing the internal capital adequacy status? Explain.)

७. कुनै पनि संस्थामा आवधिक रणनीतिक योजनाको तर्जुमा किन गरिन्छ? नेपाल राष्ट्र बैंकको चौथो रणनीतिक योजनाका मुख्य उद्देश्य र स्तम्भहरू के के हुन्? उल्लेख गर्नुहोस् । ५+५=१०

(Why is periodic strategic plan formulated in an organization? What are the major objectives and pillars of Fourth Strategic Plan of Nepal Rastra Bank? Mention.)

क्रमशः

८. नेपालमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने (मर्जर) तथा प्राप्ति (एक्विजिशन) गर्ने कार्यमा 'व्यावसायिक मूल्यांकन' किन महत्त्वपूर्ण हुन्छ? नेपालको गाभिएका वाणिज्य बैंकहरूको वर्तमान वित्तीय अवस्था हेर्दा ती बैंकहरूको सम्पत्ति, दायित्व तथा कारोबारको मूल्यांकन (डिडिए) प्रभावकारी रूपमा भएको ठहर्छ? उदाहरणसहित आफ्नो मन्तव्य राख्नुहोस् । ५+५=१०
(Why is 'Business Valuation' important in the merger and acquisition process of Nepali banks and financial institutions? Is the Due Diligence Audit (DDA) of commercial banks effective? Present your view with example observing the current financial position of merged banks of Nepal.)

९. नेपालको पूँजी बजारको विकास एवम् लगानीकर्ताको हित अभिबृद्धिमा नेपाल राष्ट्र बैंकको भूमिका प्रस्तुत गर्नुहोस् । साथै, सो सम्बन्धमा विद्यमान मौद्रिक नीतिले अवलम्बन गरेका सकारात्मक पक्षहरूको चर्चा गर्नुहोस् । ५+५=१०
(Present the role of Nepal Rastra Bank for the development of Nepali capital market and enhancement of the interest of investors. Also, discuss the positive aspects of existing monetary policy regarding these issues.)

खण्ड "ख" ४० अङ्क

१०. लगानी सम्बन्धमा पोर्टफोलियो सिद्धान्त भनेको के हो? अपेक्षित प्रतिफल प्राप्तिमा पोर्टफोलियो सिद्धान्तका प्रक्रियाहरू व्याख्या गर्नुहोस् । २+३=५
(What is portfolio theory in investment? Explain the process of this theory in achieving expected return.)

११. Weighted Average Cost of Capital (WACC) को अवधारणा उदाहरणसहित प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
(Clarify the concept of Weighted Average Cost of Capital (WACC) with example.)

१२. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको Dividend Policy कस्तो हुनुपर्दछ? Dividend Policy लाई प्रभाव पार्ने मुख्य तत्त्वहरूको संक्षिप्त व्याख्या गर्नुहोस् । २+३=५
(How should be the Dividend Policy of banks and financial institutions? Briefly explain the key factors influencing dividend policy.)

१३. नेपाल राष्ट्र बैंकले मौद्रिक नीतिमार्फत पूँजी बजारलाई हस्तक्षेप गर्दा उत्पन्न भएका समस्याहरू उल्लेख गर्नुहोस् र ती समस्या समाधानका उपायहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५+५=१०
(Mention the problems that arose when Nepal Rastra Bank intervened in the capital market through monetary policy and present the solutions to those problems.)

१४. प्रायजसो सबै बैंक सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनहरूमा विभिन्न चुनौतीहरूको कारणले नेपालको बैंकिङ क्षेत्रमा समस्या उत्पन्न भएको भनि उल्लेख गरिएको हुन्छ । बैंकहरूको लापरवाही, जालसाजीयुक्त गतिविधि, कोषको दुरूपयोग, नियमनको गैरपालना तथा कमजोर जोखिम व्यवस्थापन परिपाटी आदिले वित्तीय प्रणालीको स्थिरता तथा विश्वसनीयतालाई कमजोर बनाएको छ । बैंकको सञ्चालक समिति कर्जा मूल्यांकन तथा स्वीकृतिमा बढी केन्द्रित हुँदा कर्जाको जोखिम मूल्यांकन कार्य छायाँमा परेको छ । त्यस्तै बैंकको सञ्चालक समितिको विभिन्न निर्णयको कार्यान्वयन स्थिति पुनरावलोकन तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको कार्यसम्पादन मूल्यांकनमा बैंकको नेतृत्व जवाफदेही नभएको अवस्था छ । केही बैंकहरूको कर्जाको जोखिम भार र पूँजी कोष अनुपात गणनामा समेत कमजोरी भएर लगानीकर्ताहरूमा गलत वित्तीय स्वास्थ्य स्थितिको सञ्चार भएको छ । कर्जा मूल्यांकन पद्धतिमा भएको कमजोरीले गर्दा आवश्यकताभन्दा अधिक कर्जा प्रवाह भएको अवस्था छ । बैंकका ग्राहक,

क्रमशः

कर्मचारी, व्यवस्थापन तथा सञ्चालक समिति सम्बद्ध जालसाजीयुक्त बैंकिङ क्रियाकलापहरू बढ्दै गएको कारण केही व्यक्तिहरू पक्राउ परी छानबिनको दायरामा समेत रहेको अवस्था प्रतिवेदनले देखाएको छ ।

उपरोक्त पृष्ठभूमिलाई मध्यनजर राख्दै बैंकको जोखिम व्यवस्थापन पद्धतिलाई सुदृढ गर्न, कर्जा मूल्यांकन पद्धतिमा सुधार ल्याउन तथा नियमनकारी व्यवस्थाको पूर्ण पालना गर्न/गराउन के-कस्ता सुझावहरू दिनुहुन्छ? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५+५+५=१५

(Most of the recent bank supervision reports have shown the numerous challenges plaguing the banking sector in Nepal. Bank's carelessness, fraudulent activities, misuse of funds, non-compliance with regulations and poor risk management practices have weakened the stability and credibility of the financial system. Due to the excessive focus of bank's board of directors on loan evaluation and approval, assessing risks associated with loan is in shadow. In addition, the leadership of banks is not found accountable for reviewing implementation status of various decisions of board of director and CEO performance appraisal. Some banks have failed to assign appropriate risk weights to their loan exposures, allowing them to overstate capital adequacy ratio and mislead investors about their true financial health. The gaps in loan assessment practices have resulted in over-financing. Due to increasing fraudulent banking activities involving customers, staffs, management and even board members, some individuals have been arrested and are under investigation.

Keeping these in background, what remedies would you recommend for strengthening the risk management frameworks, improving loan assessment practices and ensuring compliance with regulatory guidelines of banks? Present.)

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक (वाणिज्य कानून) पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०८२।१२।१०

पत्र : प्रथम

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : Banking Laws and Internal Management

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड "क" — ५० अङ्क

(प्रश्न नं. १, २ र ५ को उत्तर अनिवार्य रूपमा नेपाली भाषामा तथा प्रश्न नं. ३, ४, ६ र ७ को उत्तर अनिवार्य रूपमा अंग्रेजी भाषामा लेख्नुपर्ने छ ।)

१. नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ ले मौद्रिक तथा वित्तीय स्थायित्व सुनिश्चित गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकलाई के-कस्तो अधिकार प्रदान गरेको छ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
(What powers has Nepal Rastra Bank Act, 2058 provided to Nepal Rastra Bank for ensuring monetary and financial stability? State.)

२. नेपालमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू वर्गीकरणका मुख्य आधारहरूको व्याख्या गर्नुहोस् । ५
(Explain the basic criteria for classifying banks and financial institutions in Nepal.)

३. नेपालमा बैंकहरूबाट प्रवाह भएको ऋण असुली सहजीकरणका लागि कानूनले तोकिदिएको नेपाल राष्ट्र बैंकको भूमिका तथा जिम्मेवारीहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
(Present the roles and responsibilities of Nepal Rastra Bank prescribed by law to facilitate the recovery of loans provided by banks in Nepal.)

४. विदेशी विनिमय व्यवस्थापनका सन्दर्भमा हाल नेपालले अवलम्बन गरेको विदेशी विनिमय दर प्रणालीको औचित्यसहित चर्चा गर्नुहोस् । ५
(Discuss with rationale the foreign exchange rate regime currently adopted by Nepal for managing foreign exchange.)

५. नेपालमा बैंकहरूको खारेजीका लागि स्थापित नियामक ढाँचा के हो? खारेजी प्रक्रियाका महत्त्वपूर्ण चरणहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ४+६=१०
(What regulatory framework is in place for liquidating banks in Nepal? Explain important steps involved in liquidation process.)

६. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले गाभ्ने, गाभिने र प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा सम्झौता गर्दा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ अनुसार खुलाउनुपर्ने वित्तीय विवरणहरूको व्याख्या गर्नुहोस् । १०
(Explain the financial particulars banks and financial institutions require to disclose as per Banks and Financial Institutions Act, 2073 while signing the agreement for merger and acquisition.)

७. नेपालको सन्दर्भमा बासेलले जारी गरेका प्रभावकारी बैंकिङ सुपरिवेक्षणका मूलभूत सिद्धान्तहरूको संक्षिप्त टिप्पणी प्रस्तुत गर्नुहोस् । १०
(Make a short commentary on Basel Core Principles for effective banking supervision with reference to Nepal.)

क्रमशः

खण्ड "ख" ५० अङ्क

(प्रश्न नं. ८, ९, १२ र १३ को उत्तर अनिवार्य रूपमा नेपाली भाषामा तथा प्रश्न नं. १०, ११ र १४ को उत्तर अनिवार्य रूपमा अंग्रेजी भाषामा लेख्नुपर्ने छ ।)

८. नेपालमा स्थापना भएको कुनै कम्पनीले विदेशी मुलुकको पूँजीबजारमा ऋणपत्र जारी गरी विदेशी मुद्रा प्राप्त गर्ने सम्बन्धी प्रक्रिया र त्यसका कठिनाइहरूबारे संक्षिप्त टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
(Comment briefly on the process and problems involved in obtaining foreign currency by Nepali company through the issuance of bonds in a foreign capital market.)

९. विश्व व्यापार संगठनको संक्षिप्त परिचय दिँदै विकासोन्मुख मुलुकहरूको आर्थिक विकासमा यस संगठनले खेल्नसक्ने भूमिकाहरू औँल्याउनुहोस् । ५
(Briefly introduce World Trade Organization and point out the roles this organization could play to accelerate the economic growth of developing nations.)

१०. नेपाल राष्ट्र बैंकको वर्तमान कर्मचारी सेवा विनियमावलीबमोजिम त्यहाँ कार्यरत कर्मचारीलाई दिइने विभागीय कारबाहीका प्रकारहरू उल्लेख गर्दै ती विभागीय कारबाही गर्ने आधारहरू खुलाउनुहोस् । २+३=५
(Based on the existing Personnel Administration Regulations of Nepal Rastra Bank, list out the different kinds of disciplinary actions applicable to its employees and mention the bases for those disciplinary actions.)

११. नेपाल राष्ट्र बैंकको सञ्चालक समितिको गठन कसरी हुन्छ? छलफल गर्नुहोस् । ५
(How is the Board of Directors of Nepal Rastra Bank constituted? Discuss.)

१२. आवश्यक कानूनी व्यवस्था र संरचनाका बावजूद नेपालको बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा अपेक्षित मात्रामा विदेशी लगानी तथा प्रविधि भित्रिन नसक्नुका कारणहरू उदाहरणसहित चर्चा गर्नुहोस् । १०
(Discuss the reasons for inadequate inflow of foreign investment and technology into Nepal's Banks and Financial Institutions, despite the existence of the requisite legal frameworks and structures, with specific examples.)

१३. नेपालको बैंकिङ तथा वित्तीय क्षेत्र विकासमा अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (IMF) को भूमिका चर्चा गर्नुहोस् । १०
(Discuss the role of International Monetary Fund (IMF) in the development of banking and financial sector in Nepal.)

१४. सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन ऐन, २०७९ को प्रचलन पछि नेपाल राष्ट्र बैंकले सरकारलाई सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापनमा कसरी सहयोग पुऱ्याउन सक्ने देख्नुहुन्छ? साविकमा नेपाल राष्ट्र बैंकले यस सम्बन्धी कार्य गर्दै आइरहेकोमा सरकारी संयन्त्रमार्फत सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन गर्नुपर्नाको औचित्य व्याख्या गर्दै यस कार्यमा आउन सक्ने समस्या पहिचान गर्नुहोस् र तिनको समाधानका उपायहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ३+२+२+३=१०
(How could Nepal Rastra Bank remain helpful to the government to manage public debt after the enactment of Public Debt Management Act, 2079? Explain the rationale of entrusting this task to the dedicated government agency as it lay with Nepal Rastra Bank earlier. Identify the challenges while managing this task by government agency and provide the mitigating measures.)

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको

प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०७६।११।१५

पत्र : द्वितीय

समय : ४ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : **Economics (अर्थशास्त्र)**

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड 'क' — ५० अङ्क

१. उपभोक्ताको मागको सिद्धान्तमा Samuelson's Revealed Preference Hypothesis लाई प्रमुख कोशे ढुंगाको रूपमा मान्नु उपयुक्त छ ? विवेचनात्मक मूल्यांकन गर्नुहोस् । १०

Is it suitable to consider Samuelson's Revealed Preference Hypothesis as a major milestone in the consumers' theory of demand? Critically examine. 10

२. नेपालको विद्यमान पर्यटन नीति अनुसार ग्रामिण पर्यटन उद्योग प्रवर्द्धनका लागि अवलम्बन गरिएको कार्यनीतिहरूको कार्यान्वयन अवस्थाबारे उल्लेख गर्नुहोस् । १०

As per the existing Tourism Policy, elaborate the situation of implementation of adopted working policies for the promotion of Rural Tourism Industry. 10

३. नेपालमा व्यापार घाटाको तत्वहरू के के हुन् ? यसले समष्टिगत आर्थिक सूचकांकमा कस्तो प्रभाव पार्दछ ? कारणसहित लेख्नुहोस् । ४+६=१०

What are the factors of trade deficit in Nepal ? How does it affect on the macroeconomic indicators? Write down with reasons. 4+6=10

४. मुलुकको वित्तीय नीतिको उपकरणहरूले अर्थतन्त्रको लक्ष्य प्राप्त गर्न के कसरी योगदान पुऱ्याउँछ ? नेपालको सन्दर्भमा ती उपकरणहरूको प्रभावकारिताबारे चर्चा गर्नुहोस् । ५+५=१०

How do the instruments of fiscal policy of a country can contribute to achieve the target of an economy ? In reference to Nepal, discuss about the effectiveness of those instruments. 5+5=10

५. Static models अन्तर्गत Baumol को Sales Revenue Maximization Hypothesis of Single-Product Model (बिज्ञापनरहित) बारेमा सफा चित्रसहित चर्चा गर्नुहोस् । १०

Discuss with a neat diagram about Baumol's Sales Revenue Maximization Hypothesis of Single-Product Model (without advertising) under static models. 10

क्रमश :

What are the qualities of a good research report ? How is the conclusion drawn and presented in a standard report ? Flucidate. 6+4=10

२५ अङ्क

खण्ड 'ख'

६. Application software र Utility softwares बीचको भिन्नताहरू लेख्नुहोस् । प्रचलित कुनै दुई प्रकारको Application softwares बारे वर्णन गर्नुहोस । तिनीहरूको कार्य तथा उपयोग लेख्नुहोस । ५

Write down the differences between Application software and Utility softwares. Mention about any two popular Application softwares and explain their functions and uses. 5

७. LAN, MAN र WAN बीच फरक छुट्याउनुहोस् । Internet को परिभाषा दिनुहोस् । Internet ले कसरी कार्य गर्दछ ? व्याख्या गर्नुहोस् । ५

Differentiate between LAN, MAN and WAN. Define the Internet. How does the Internet work? Explain. 5

८. Database Management System को फाईदाहरूको बारेमा उदाहरणसहित वर्णन गर्नुहोस् । ५

Describe with examples about the advantages of Database Management System. 5

९. 'Computer virus' शब्दावलीलाई परिभाषित गर्नुहोस । नेटवर्कको कम्प्युटरहरूलाई भाईरसबाट सुरक्षा गर्ने तपाईं के उपायहरू लिनुहुन्छ ? १+४=५

Define the terminology 'Computer virus'. What measures do you undertake to protect the computers of the network from viruses ? 1+4=5

१०. नेपालमा ई-गभर्नेन्सको विकासबारे व्याख्या गर्नुहोस । ५

Explain about development of E-Governance in Nepal. 5

:: समाप्त ::

लोक सेवा आयोग
नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा
२०७६।११।१६

पत्र : तृतीय
समय : ४ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : Management (व्यवस्थापन)

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

खण्ड 'क' — **५० अङ्क**

१. व्यवस्थापनको इतिहासमा मानव सम्बन्ध अवधारणाको शुरूवात र महत्त्वको बारेमा संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । साथै, नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रको व्यवस्थापनमा यस अवधारणाको प्रयोगको मूल्याङ्कन गर्नुहोस् । ५+५=१०

In the history of management, briefly discuss about the emergence and importance of human relations approach. In addition, assess the application of this approach in public sector management of Nepal. 5+5=10

२. रणनीतिक योजना निर्माणमा सम्बोधन गर्नुपर्ने रणनैतिक मुद्दाहरूको पहिचान गर्नु र तिनलाई स्पष्ट व्याख्या गर्नु सबैभन्दा महत्वपूर्ण कार्यमध्ये एक हो । कुन विश्लेषणात्मक अभ्यासहरूले रणनीतिक योजनाकारलाई यस्ता रणनीतिक मुद्दाहरूको छनौट गर्न सहयोग पुऱ्याउँछन् ? उपयुक्त दृष्टान्तहरूसहित वर्णन गर्नुहोस् । ती विश्लेषणात्मक अभ्यासहरू सम्पन्न गर्ने मुख्य विधिहरू स्पष्ट पार्नुहोस् । ६+४=१०

One of the most important tasks in the formulation of strategic plan is to identify and articulate strategic issues to be addressed. Which analytical practices enable the strategic planner to select such strategic issues ? Elucidate with suitable examples. Clarify the major techniques for carrying out those analytical practices. 6+4=10

३. अन्तरक्रियात्मक र रूपान्तकारी नेतृत्व बीचका मुख्य भिन्नताहरू के के हुन् ? तिनीहरूको अवधारणा तथा तिनले पार्नसक्ने संगठनात्मक प्रभावहरूमा जोड दिंदै व्याख्या गर्नुहोस् । यी दुई प्रकारको नेतृत्वको दृष्टिकोणबाट नेपाली वित्तीय संस्थाहरूमा भएको नेतृत्वको स्वभावबारे टिप्पणी गर्नुहोस् । ७+३=१०

What are the main differences between the transactional and transformational leadership ? Explain by focusing on their concepts and the organizational effects they are likely to produce. Comment on the nature of leadership in Nepalese financial institutions from the perspective of these two types of leadership approaches. 7+3=10

क्रमश : –

लोक सेवा आयोग

नेपाल राष्ट्र बैंक, प्रशासन, अधिकृत तृतीय, सहायक निर्देशक पदको

प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा

२०७६।११।१७

पत्र : चतुर्थ

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : १००

विषय : **Research Methodology and Information and Communication Technology**

(अनुसन्धान विधि तथा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि)

प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ । अन्यथा उत्तरपुस्तिका **रद्द हुनेछ** ।

खण्ड 'क' — ५० अङ्क

१ तथ्याङ्क संकलन र तथ्याङ्क विश्लेषणको सन्दर्भमा गुणात्मक र परिमाणात्मक अनुसन्धान विधिबीचको भिन्नताहरू उदाहरणसहित वर्णन गर्नुहोस् । १०

In respect of Data collection and Data analysis, describe the differences between qualitative and quantitative research methods with examples. 10

२ 'अनुसन्धान समस्या' को परिभाषा दिनुहोस् । अनुसन्धान कार्य गर्दा यो किन र कसरी विकास गरिन्छ ? वर्णन गर्नुहोस् । असल अनुसन्धान समस्याका विशेषताहरू के के हुन ? उदाहाणसहित स्पष्ट पार्नुहोस् । १०

Define 'research problem'. Why and how is it developed while conducting a research study ? Describe. What are the characteristics of a good research problem ? Clarify with examples. 10

३ Non-probability sampling को प्रकारहरूबारे वर्णन गर्नुहोस् । साथै, Sampling Errors लाई कम गर्ने उपायहरू उदाहरणसहित प्रष्ट पार्नुहोस् । ५+५=१०

Elaborate about the types of Non-probability sampling. In addition, clarify with examples the measures of minimising the sampling errors. 5+5=10

४ तथ्याङ्क संकलन विधि छनौटका आधारहरू के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । Questionnaire र Schedule बीचको समानता तथा असमानता उदाहरणसहित प्रकाश पार्नुहोस् । १०

What are the basis of selection of Data Collection Method ? Elucidate. Highlight on the similarities and dissimilarities between Questionnaire and Schedule with illustrations. 10

५ असल अनुसन्धान प्रतिवेदनको गुणहरू के के हुन् ? स्तरीय प्रतिवेदनमा निष्कर्ष कसरी निकालिन्छ र प्रस्तुत गरिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ६+४=१०

८. समष्टिगत विवेकशील नीतिको बारेमा उल्लेख गर्नुहोस् । यो नीतिको माध्यमबाट वित्तीय क्षेत्रको स्थिरता कसरी कायम गर्न सकिन्छ ? चर्चा गर्नुहोस् ? नेपाली अर्थतन्त्रको सन्दर्भमा उदाहरणसहित चर्चा गर्नुहोस् । ४+६=१०

Elaborate about the macroprudential policy. How can the stability of financial sector be maintained through this policy ? Discuss with illustrations, In the context of Nepalese economy. 4+6=10

९. मुनाफा आधिक्यिकरण भनेको के हो ? वित्तीय संस्थाहरूले यो उद्देश्य अवलम्बन गर्न ठीक हो ? चर्चा गर्नुहोस् । यस्ता संस्थाहरूले अन्य कस्ता उद्देश्यसहित यो उद्देश्य अनुशरण गर्नु उपयुक्त हुन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् । ३+३+४=१०

What is profit maximization ? Is it right for the financial institutions to follow this objective ? Discuss. Which other objectives can be ideal for such institutions to follow together with this objective ? Explain. 3+3+4=10

१०. अर्थतन्त्रमा बजार नियमनका कारणले के कस्ता सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभाव देखापर्न सक्दछ ? चर्चा गर्नुहोस् । नेपालमा बजार नियमनका प्रावधान र संयन्त्रहरूबारे उल्लेख गर्दै नेपालका नियमनकारी निकायहरूको क्षमताको मूल्याङ्कन गर्नुहोस् । ४+३+३=१०

What positive and negative impacts may occur in an economy due to market regulations ? Discuss. Elaborating about the provision and mechanism of market regulation in Nepal, evaluate the capability of regulatory bodies in Nepal. 4+3+3=10

:: समाप्त ::

४ गुणस्तरीय कार्य जीवनले कर्मचारीलाई काम गर्न कसरी उत्प्रेरित गर्दछ ? नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रको संगठनहरूमा गुणस्तरीय कार्य जीवन सुधारका लागि के गर्नुपर्दछ ? व्याख्या गर्नुहोस् । १०

How does Quality of Work Life motivate employees to work ? What measures should be adopted to improve Quality of Work Life in the Nepalese public sector organizations ? Explain. 10

५. नेपालका सरकारी स्वामित्वका संस्थानहरूमा रणनैतिक मानव श्रोत व्यवस्थापनका प्रमुख चुनौतीहरू के के हुन् ? मानव श्रोत व्यवस्थापनमा हेलचेक्र्याईंका कारण यस्ता धेरै संस्थानहरूले कमजोर कार्यसम्पादन गरिरहेका छन् भन्ने भनाइसँग सहमत हुनुहुन्छ ? कारणसहित व्याख्या गर्नुहोस् । ५+५=१०

What are the major challenges of strategic human resource management in the state-owned enterprises of Nepal ? Are you agreed with the argument that many such enterprises are performing poorly because of negligence in human resource management? Explain with reasons. 5+5=10

खण्ड 'ख' — ५० अङ्क

६. वित्तीय डेरिभेटिभ्स् भनेको के हो ? यसका जोखिम र फाईदाहरू के के हुन् ? ती जोखिम र फाईदाहरूलाई कसरी व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ ? सुझावहरू दिनुहोस् । ३+४+३=१०

What is a financial derivatives ? What are its risks and benefits ? How can those risks and benefits be managed ? Suggest. 3+4+3=10

७ के वित्तीय संस्थाहरूको आधिक्यता नै अर्थतन्त्रको विकासको अवस्था र परिपक्वताको सूचक हो ? तपाँइको धारणा राख्नुहोस् । वित्तीय संस्थाले मुलुकको आर्थिक विकासमा योगदान गर्न कस्तो संस्थात्मक विशेषताहरूमा प्राथमिकता दिनुपर्छ ? नेपालको वित्तीय संस्थाहरूको सन्दर्भमा व्याख्या गर्नुहोस् । ४+६=१०

Is abundance of financial institutions an indicator of maturity and state of development of an economy? Give your opinion. In which institutional characteristics should the institutions emphasize to contribute in the economic development of a country. Explain in the context of the financial institutions of Nepal. 4+6=10

खण्ड ख

५० अङ्क

६. नवशास्त्रीय आर्थिक वृद्धिको सिद्धान्त हेरोड-डोमर आर्थिक वृद्धिको सिद्धान्तसँग कसरी फरक छ ? उदाहरणसहित पुष्टि गर्नुहोस् । १०

How does the Neoclassical Growth Theory differ with Harrod-Domar Growth Theory ? Justify with illustrations. 10

७. ब्याजदरमा Theory of Equilising and Non-equilising Differences भन्नाले के बुझिन्छ ? ब्याजदरमा फरक पर्नाका कारणहरूमाथि प्रकाश पार्नुहोस् । ३+७=१०

What is meant by Theory of Equilising and Non-equilising Differences in interest rates ? Highlight on the reasons of differences in the rate of interest. 3+7=10

८. विदेशी विनिमय दरका निर्धारक तत्वहरू प्रष्ट पार्नुहोस् । यो दरले मुलुकको भुक्तानी सन्तुलनमा कसरी प्रभाव पार्दछ ? वर्णन गर्नुहोस् । ५+५=१०

Clarify the determinant factors of foreign exchange rate. How does this rate affect the balance of payment of a country ? Mention. 5+5=10

९. IS-LM ढाँचाभित्र IS फलन र LM फलनको लोचकताले आम्दानीस्तर र ब्याजदर निर्धारणमा पार्ने प्रभावबारे सचित्र स्पष्ट पार्नुहोस् । १०

Within the framework of IS-LM, clarify with a diagram about the effects of elasticities of IS functions and LM functions on the determination of rate of interest and level of income. 10

१०. मुद्रा आपूर्तिको एच सिद्धान्तको प्रमुख समीकरण प्राप्त गर्नुहोस् । केन्द्रीय बैंकको Balance Sheet Identity का तत्वहरूले एच लाई कसरी प्रभाव पार्दछ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५+५=१०

Derive the Key equation of H Theory of Money Supply. How do the factors of Balance Sheet Identity of Central Bank affect H ? Clarify. 5+5=10

:: समाप्त ::